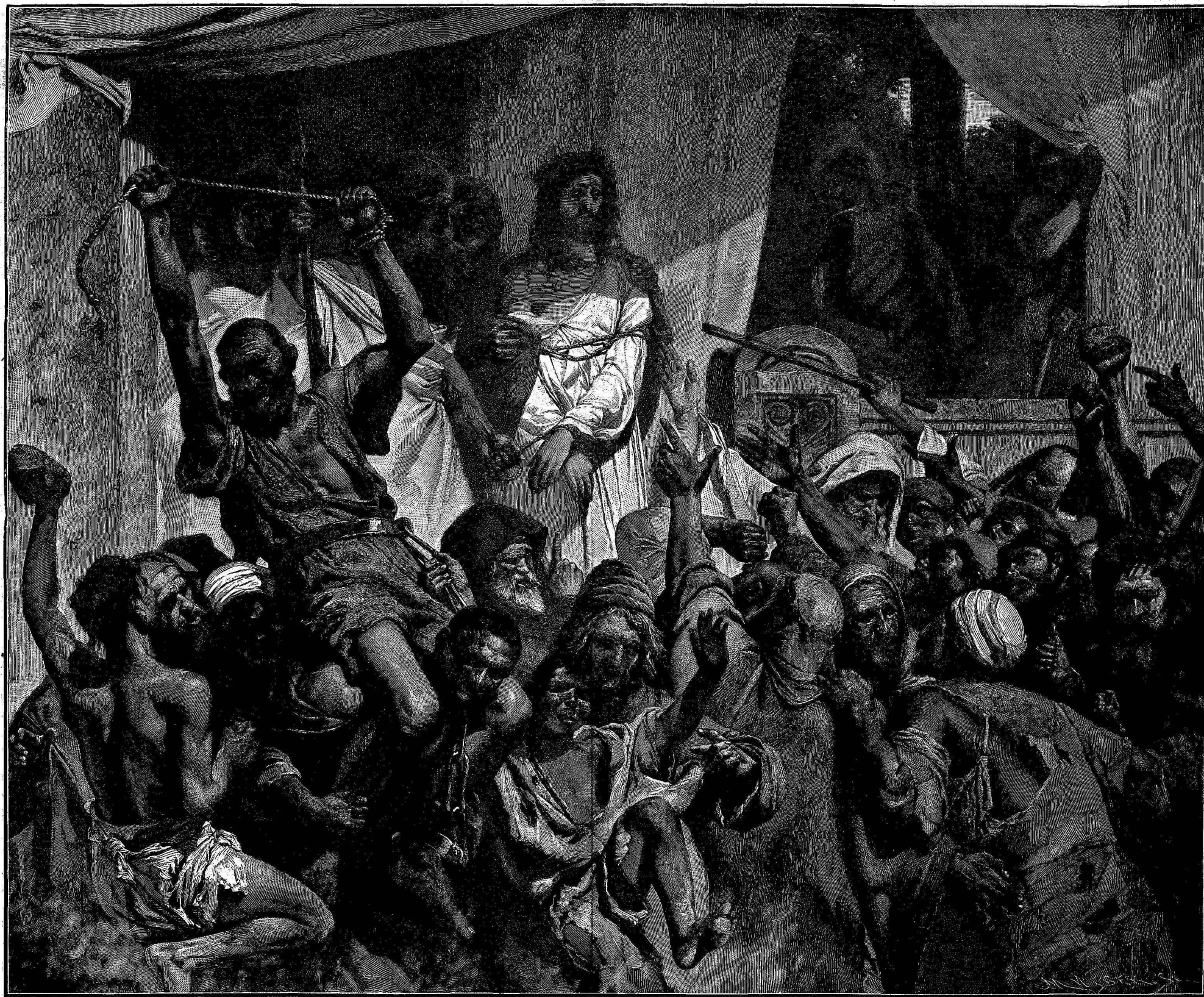

«Καὶ δὲν εἶνε αἰσχρόν» εἶπεν ὁ Σωκράτης «οἱ μὲν δοῦλοι νὰ εὐπορῶσιν, οἱ δὲ ἐλευθέροι νὰ πεινώσι;»

«Ναί» εἶπεν ὁ Ἀρίσταρχος «ἐκεῖνοί εὐποροῦσι διότι εἶναι τεχνῖται, ἀλλ' οἱ ἰδικοὶ μου συγγενεῖς εἶναι ἐλευθερίως πεπαιδευμένοι.»

Ὁ Σωκράτης διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ διαλεκτικῆς μεθόδου πείθει τὸν Ἀρίσταρχον, ὅτι δὲν εἶναι καθόλου αἰσχρόν πρᾶγμα διὰ τὰς συγγενεῖς αὐτοῦ ἐλευθέρας γυναῖκας ἢ χάριν πορισμοῦ τῶν ἐπιτηδείων ἐξάσκησις τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὰ ὅποια ἔμαθον. Ἐγνώριζον δὲ αἱ συγγενεῖς τοῦ Ἀριστάρχου, ὅπως καὶ ὅλαι αἱ γυναῖκες, νὰ παρασκευάζωσιν ἄλφιτα, ἄρτους, νὰ νήθωσι, νὰ κατασκευάζωσιν ἱμάτια ἀνδρεῖα τε καὶ γυναικεῖα, καὶ χιτωνίσκους καὶ χλαμύδας καὶ ἐξωμίδας. «Καὶ δὲν εἰξεύρεῖς, λέγει, ὅτι ἀπὸ μόνης τῆς ἀλφιτοποιίας ὁ Ναυσικίδης ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ καὶ χοίρους πολλοὺς καὶ βοῦς, καὶ κερδίζει τόσα ὥστε καὶ εἰς τὴν πόλιν παρέχει ἐξ ἰδίων πολλὰς ὑπηρεσίας; ἀπὸ δὲ τῆς ἀρτοποιίας ὁ Κύρηβος τὴν τε οἰκίαν πᾶσαν διατρέφει καὶ ζῇ δαψιλῶς. Δημέας δὲ ὁ Κολλυτεὺς ἀπὸ χλαμυδουργίας, Μένων δὲ ἀπὸ χλανιδοποιίας, Μεγαρέων δὲ οἱ πλείστοι ἀπὸ ἐξωμυδοποιίας διατρέφονται.» Ἀλλ' ὁ Ἀρίσταρχος δὲν πείθεται εἰσέτι καὶ ἐπαναλαμβάνει δι' ἄλλων λέξεων τὴν προτέραν του ἀπάντησιν, λέγων ὅτι οὗτοι μὲν ἀγοράζουσι βαρβάρους ἀνθρώπους καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐργασίαν, ἐνῶ αὐτὸς ἔχει ἀνθρώπους ἐλευθέρους καὶ μάλιστα συγγενεῖς. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ Σωκράτης καταπεῖθει αὐτόν, λέγων ὅτι ἡ ἐργασία, ἡ ἐντιμὸς ἐργασία, εἶνε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐλευθέρας γυναῖκας πρεπωδεστέρα τῆς ἀργίας, καὶ ἐν τέλει λέγει «εἰ μὲν τοίνυν αἰσχρόν τι ἐμελλον ἐργάσασθαι, θάνατον ἀντ' αὐτοῦ προαιρετέον ἦν· νῦν δὲ, ἃ μὲν δοκεῖ κάλλιστα καὶ πρεπωδέστερα γυναικὶ εἶναι, ἐπίστανται, ὥς ἔοικε· πάντες δέ, ἃ ἐπίστανται, ῥᾶστα τε καὶ τάχιστα καὶ κάλλιστα καὶ ἡδιστα ἐργάζονται· μὴ οὖν ὀκνεῖ ταῦτα εἰσηγεῖσθαι αὐταῖς, ἃ σοὶ τε λυσίτελεϊ κακείναις, καί, ὥς εἰκὸς, ἡδέως ὑπακούουσιν.»

Ὁ Ἀρίσταρχος πεισθεὶς διὰ τῶν λαμπρῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Σωκράτους ἡσπάσατο καὶ ἐφήρμοσε τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ, καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν μετενόησε, διότι ἔκτοτε αἱ γυναῖκες ἐργαζόμεναι μὲν ἥριστων, ἐργασάμεναι

«APON, APON, ΣΤΑΥΡΩΣΟΝ ΑΥΤΟΝ.»

Εἰκὼν ὑπὸ Charles Berlat.

δὲ ἐδείπνουν, ἱλαραὶ δὲ ἀντὶ σκυθρωπῶν ἦσαν· καὶ ἀντὶ ὑφορωμένων ἑαυτὰς, ἡδέως ἀλλήλας ἐώρων καὶ αἱ μὲν ἄς κηδεμόνα ἐφίλουν, ὁ δὲ ὥς ἄφελιμους ἡγάπα.»

Πολὺ θλιβερώτερον ἦτο διὰ μίαν ἐλευθέραν πολίτιδα, ὅταν ἦτο ἡναγκασμένη νὰ ἐμπορευῇται ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Ὡς εἶδομεν, ἡ γυνὴ εἶχε συνήθως τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας τῆς ἐν τῇ οἰκῇ. Εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν τέκνων τῆς πολὺ ὀλίγην ἐπιμέλειαν ἡδύνατο ν' ἀφιερώνῃ. Συνήθως τὰ παιδιά ἐνεπιστεύετο ἡ μήτηρ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη εἰς μίαν τροφόν. Μία ξένη λοιπὸν γυνὴ παρενέβαινε μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν τέκνων, ἦτις μάλιστα δὲν ἀπέβαλλε τόσον ταχέως τὴν ἐπὶ τῶν παιδίων ἐπιρροήν της, καθότι ὥς ἐμπιστος οἰκέτις κατέχει ἐν τῇ οἰκονομίᾳ σπουδαίαν θέσιν. Ὅταν τὰ παιδιά ἀυξηθῶσιν, ἡ μήτηρ δὲν ἔχει ἱκανὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν, ὅπως μορφώσῃ τὸν νοῦν των. Οἱ παῖδες μετ' οὐ πολὺ στέλλονται εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τίθενται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἐνὸς ἀκαταλλήλου δι' ἄλλας οἰκιακὰς ἐργασίας δούλου. Τὰς θυγατέρας αὐτῆς ἡ μήτηρ δὲν εἰξεύρει ἄλλο νὰ διδάξῃ εἰ μὴ νὰ νήθωσι καὶ νὰ ὑφαίνωσι. Ὅταν πρόκηται νὰ ὑπανδρευθῶσιν, ἡ μήτηρ δὲν ἐρωτᾶται, ὅπως δὲν ἠρωτήθη ὅτε καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐπρόκειτο νὰ ὑπανδρευθῇ.

Ἡ μόνη διακοπὴ τῆς μονοτονίας τοῦ βίου τῶν γυναικῶν ἦσαν αἱ ἐπισκέψεις τὰς ὁποίας ἔκαμνον πρὸς ἀλλήλας, ἢ αἱ διάφοροι θρησκευτικαὶ ἐορταί, τὰς ὁποίας εἴτε μόναι μετ' ἀλλήλων εἴτε μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἐώρταζον. Πολλὰ ἐκ τῶν ἐορτῶν τούτων ἦσαν διὰ τὰς γυναῖκας ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων καταλληλόταται εὐκαιρία διὰ νὰ φανερόντωνται εἰς τὸ δημόσιον. Εἰς τὰς κηδεῖας ἠκολούθουν τὴν πομπήν· ὡσαύτως ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς τελετὰς δι' ὧν ἡ πολιτεία προσέφερε τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης πεσόντας. Αἱ Ἀθηναῖαι γυναῖκες δὲν προσήρχοντο εἰς τὰς μεγάλας πανελληνίους ἐορτάς καὶ πανηγύρεις· ἡδύνατο ὅμως νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς δραματικὰς παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ, τοῦλάχιστον εἰς τὰς τῶν τραγωδιῶν.

Αἱ μεγάλαι θρησκευτικαὶ ἐορταί, εἰς τὰς ὁποίας ἐλάμβανον μέρος αἱ Ἀθηναῖαι, ἦσαν τὰ Παναθήναια, τὰ ὁποία καὶ νῦν οὐσαὶ ἐώρταζον ὡς κανηφόροι. Ἡ ἐορτὴ τῶν δεσμοφοριῶν διήρκει πέντε ἡμέρας καὶ ἐπανηγυρί-